

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

28. De potestate Legati circa beneficia Ecclesiastica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

debet, per quam ceteri Legati ingredi soliti sunt, alioqui enim si per insolita loca ingrederetur, facile à prouincialibus contemneretur. Fertur quidam Legatus Pontificius Bononiam intrasse per infuetam viam portam, & propterea deuisus à toto populo est. Eum Bononienfes auerfis vultibus exceperunt, negantes eum esse Legatum, quod per consuetum locum non ingrederetur. *Gambar. libr. 1. de offi. Legati, cap. 3. num. 3.*

Ingressus in prouinciam Legatus solitas caeremonias seruare debet. *Id est in aliqua. ff. de offi. Proconsul. eum ingredientem Clerus, & populi solemnibus supplicatione, & pompa excipiunt. Gambar. loco citato num. 5. & Archiepiscopi, episcopi, & Legati alii minores Crucis signum, quod ante ipsos deferri solet, deponunt, cap. Antiqua, de priuileg. & nonquam Legatus hospitium ingrediatur, diuertit ad Cathedralis ecclesiam si ibi fuerit, alioqui ad principalem quae est in eo loco, in quem ingreditur, vt habet communis opinio in cap. statumus de Maior. & obed. Gamba loco citato num. 8. & 9. Populo quoque solemniter consueto bona, & fausta precatur. Gamba loco citato.*

Dubiae quaestio est, An Legatus impensas, & sumptus suo iure exigere queat, non solum à prouincialibus, sed etiam ab his, per quorum loca extra prouinciam pertransit? *Panormitanus in cap. cum instantia de censib. affirmat, cum posse exigere, quoniam ab his quoque sumptus Apostolico Legato debentur. Si quaeras, An possit Legatus homines secum ducere? Potest, si iusta subscit causa ad sui custodiam, l. nam ad salutem, §. vlt. ff. de officio Praefecti vigili. vbi Baldus idem dicit de episcopo, sic Gamba loco citato, num. 11.*

Ingressus prouinciam, & à Prouincialibus exceptus, antequam suam potestatem exerceat debet publice ostendere, vt colligitur ex c. Nobilissimus, dist. 93. & c. Lectus, dist. 63. Legationis officium sibi esse mandatum, & datam sibi esse facultatem, ac potestatem in ea prouincia.

Octauo quaeritur, An Legatus Apostolico, si fuerit Cardinalis, fides habenda sit, dicenti se esse Legatum: etiam si litteras non exhibeat suae Legationis testes. *Andreas Barbarius tract. de Legato, quest. 1. asserit non esse credendum Legato, etiam Cardinali, nisi litteras, & facultates in eis sibi concessas proferat, & ostendat. Couarruias in Pract. questio. 10. cap. 35. num. 4. testatur, apud Hispanos, sicut etiam apud Gallos potestatem Legato, vel Nuntio Apostolico datam in supremo Regio Praetorio, siue adiutorio recognosci, discuti, & examinari, vt admoneant queant ipsi Legati, & Nuntii Apostolici: quibus facultatibus uti, & quando, & quomodo ius commune relaxare possint, aut debeant, ne quid concedant, quod communi regni bono nocere queat, aut quod aliquos populos Regi subiectos offendat. Nam cum Legati, vel Nuntii sint externi, ignorant quid in regno concedere, aut denegare debeant, & facile potentium precibus succumbunt, & sic decipiuntur. Ceterum communi iuris Canonici interpretum sententia receptum est, fidem habendam esse Cardinali simpliciter asserenti, se esse Legatum Apostolicum viuae vocis oraculo factum, aut se litteras Apostolicas amississe. Lopus, Ioannes Andreas, Calderinus, Abbas, Ancharanus, Dominicus, Bartolus, & alii, quos citant & sequuntur Felinus, Villadiegus, & Andreas Gambarus. Sed hoc locum tantum habere testantur in his, in quibus dixerit Legatus se facultatem consuetam ei iuri communi consentaneam viuae vocis oraculo à Romano Pontifice accepisse. Vnde si Legatus profiteatur, datam sibi esse facultatem maiorem solita, & maiorem ea, quae iure communi Legato conuenit, tunc ei non creditur, nisi litteras proferat. Si item dixerit Legatus, se facultatem accepisse, quae tamen est cum damno Regis, vel alicuius alterius, vel cum offensione aliorum, ei non creditur nisi litteras exhibeat. *Siluest. verbo delegatus, quest. 10. ex cap. Lectus, d. 63. & l. 1. C. de mandat. principum. Vt si ea facultas deroget iuri patronatus, quod Reges, vel alii primari viri, aut etiam alii priuari**

homines laici habent ex fundatione, & dedicatione, vel donatione ecclesiarum.

Quaeres, An sit Legato Cardinali credendum, dicenti, se alias quoque facultates accepisse, praeter eas, quas litteris expressas ostendit? *Respondeo ex praedictis, non esse credendum, si fateatur, eas vel esse maiores consuetas, vel praeter eas, quae legitime iure communi conueniant, vel si eiusmodi facultates derogent iuri alicuius. Quaeres etiam, An sit credendum Cardinali Legato in omnibus, si nouus sit, & bonae alioqui existimationis, ac nominis, ita vt verisimile sit ipsum vera dicere; cum tamen dicat se multa posse speciatim à Papa viuae vocis oraculo concessa? *Respondeo, non esse credendum sine litteris Pontificis si facultates fuerint insolitae, aut contra, vel praeter eas quas Legati iure communi habent: quia non creditur Romani Pontificis concedere vel insolita, vel quae nocent aliis, vel quae aliorum iuri, ac potestati derogant.**

Nono quaeritur, An quae gesserit is, qui pro Legato Apostolico publice habetur, quamuis reuera non sit, tanquam rata, & firma subsistant? *Respondeo, subsistere, dummodo communi populi errore Legatus Apostolicus censetur. Ita communis opinio: quae reuera colligitur ex l. Barbarius, ff. de offic. Praetor. Et hoc locum habet, in his quae Legatus facit ratione publici muneris & officii, quo fungitur. In his enim Romanus Pontifex tacite iurisdictionem concedere videtur ob commune bonum.*

CAP. XXVIII.

De potestate Legati circa Beneficia Ecclesiastica.

PRIMO quaeritur, An Legatus Apostolicus Beneficia conferre possit? *Respondeo, in primis, Legatos à Latere in hoc distinguunt Legatis, qui nati dicuntur. Nam Legati nati ratione suae Legationis beneficia conferre nequeunt, nisi ius conferendi aliunde habeant: Legati vero à Latere dare possunt beneficia, quae sita sunt in Prouincia sibi decreta, cap. 1. de offic. Legati in sexto, & cap. Si à Sede de preben. in 6. & cap. Dilectus, de iure patronatus, & cap. Dilectus, de officio Legati, & cap. Dilectus, de preben. Quaere Legatus à Latere potest instituire nominatos, oblatos, & praefatos à Patronis, *Gambarus libro tertio, num. 219. de officio Legati, & confirmare electos à Collegiis Canonico-rum, vel Monachorum, quae exempta non sunt. Olim cum Collegia Canonico-rum episcopos eligebant, & cenobia Monachorum non exempta, Abbates, Priores, Praepositos, & Archimandritas, Archiepiscoporum erant electos confirmare. Tunc igitur Legatus à Latere poterat electos, siue Episcopos, siue alios inferiores Praepositos confirmare. cap. Si Abbatem, de elect. in 6. cap. Cum venerabili, de consuetud. Nunc vero quia episcopi, & ceteri qui in ecclesiis Cathedralibus maiorem post episcopum dignitatem habent, sola Romani Pontificis auctoritate instituuntur, vel confirmantur: ideo Legati non est, harum ecclesiarum Praefectos confirmare.**

Verum ambigi potest, An habeat Legatus, ius & potestatem conferendi Canonatus in ecclesiis Cathedralibus, & cetera beneficia, quae dignitates minores vacant? *Respondeo cum Panormitano in cap. Dilectus, de preben. habere, quia generatim ei iure communi conceditur, vt possit beneficia conferre: ego cum haec non sint iure excepta, sequitur, vt ea dari ab eo queant.*

Secundo quaeritur, An Legatus conferre possit beneficia quae ad ius patronatus spectant, videlicet siue Patroni consensu? *Respondeo distinguendo, aut ius patronatus est Clericorum, aut Laicorum. Si Clericorum, potest tali iuri derogare, cap. Dilectus, de officio Legati, & cap. Cum dilectus, de iure patronatus. Si Laicorum, aut ipsi conuenit ex donatione, fundatione, & dedicatione, vel etiam repatione, vel amplificatione Ecclesiarum: & haec beneficia, siue consensu Patroni nequit conferre, cap. Cum dilectus,*

allicius, de iure patronat. non enim taliter Laicorum derogat, ac Laici ab extruendis, fundandis, dorandis, reficiendis, & amplificandis ecclesiis auertantur. Aut conuenit ex prescriptione, vel consuetudine, qua possidet ius presentandi, vel ex sola Romani Pontificis privilegio: & hæc beneficia conferre potest derogando tali Laicorum iuri. Antonius Butrus, & quia in cap. Cum dilectus, de iure patronat. Gambarsus de offi. Legati li. 3. n. 242. & seq.

Sed quid dicendum, si ius patronatus conueniat Clerico simul, & Laico? Quod est querere, An tale ius patronatus ecclesiasticum censetur, an vero seculare, & profanum? Ratio dubitandi est, quia quod dignum est, tradit ad se minus dignum, cap. Quod in dubio, de consecr. Ecclesia. Deinde, ex societate Clerici cum Laico tota causa ecclesiastica iudicatur. Bartol. li. ff. de Appellat. Federic. conf. 36. Cardia. capit. dilectus de offi. leg. & Clem. Per litteras, de Præbend. censent tale ius patronatus haberi pro patronatu ecclesiastico, non Laicorum, & Rota dec. 266. in antiquis, dicit reservationem beneficii, quæ iam non comprehendat beneficia, in quibus Laici ius patronatus habent, comprehendit tamen ea, quorum ius patronatus est, mixtum Clericorum, & Laicorum: & testis Abbas, & Petrus Perulino apud Gambarsum, de officio Legati lib. 3. nu. 362. olim id ita iudicatum fuit. Sed contrarium docent Calderinus, Abbas, Antonius, & alii in capit. Dilectus, de officio Legati. Atque id colligunt ex his, quæ notantur in cap. 1. de iure patronat. in sexto, & ex li. si communiem, ff. quemadmodum seruitus amittatur, & ex Bartolo in l. aliterius, ff. de aqua pluuiæ ardua, & Federico Senenli consil. 65. qui dicunt in simili, domum non esse diruendam, cuius pars est delinquentis, & pars innocentis, quia cum aliquid esse commune duorum, unus inuatur beneficio alienus. Hæc sententia est vera: alioqui enim, si tale ius patronatus non censetur seculare ratione Laicorum, facili negotio Laici à fundandis, ædificandis, vel dorandis ecclesiis retraherentur.

Dubie etiam questionis est, Quid sit dicendum, quando Laici, vacante ecclesia habent ius nominandi Rectorem, & nihilominus Canonicorum Collegium habet ius presentandi, An tunc Legatus possit huiusmodi beneficium conferre sine consensu Canonico, & Laicorum? quod est querere, An tale ius patronatus sit Clericorum, an Laicorum? Ioan. Andreas & Dominicus, c. Cum in illis, §. si vero, de præben. in sexto, dicunt si ius nominandi spectet ad Plebanum, & ius presentandi ad Abbatem, & sit mandatum apostolicum de prouidendo beneficio spectante ad presentationem Plebani, non comprehendit huiusmodi beneficium, quia debebat exprimi Abbas, ut presentator, non plebanus. Ex quorum sententia sequi videtur, ius patronatus esse ecclesiasticum, quando penes Laicos est ius nominandi, sed penes Clericos ius presentandi, quia in hac parte nihil facere videtur ius nominandi, sed solum ius presentandi: quod videtur colligi ex c. Nubis, de iure patron. c. cap. Consule, eod. tit. c. cap. cum de terra, de elect. At vero Collect. in c. 1. de regul. iuris in 6. vers. sed quid prior, ait in Rota suo tempore esse iudicatum contra Ioan. Andream, nimirum in casu predicto Plebanum esse Patronum, quia abbas magis est procurator, quam presentator. Hanc opinionem dicit esse veram, Gambars. de offi. Legati li. 3. nu. 398. eo quod glossa in c. Ad audientiam, de Eccles. adif. dicit actum presentandi nominatos ab alio non esse voluntatis, sed necessitatis, quod est contra naturam Patronatus: habet enim Patronus ius liberum presentandi Clericum quem maluerit, dummodo sit idoneus, c. Pia mentis, c. c. Filius, 16 q. 7. c. c. Quoniam, de iure patron.

Quando vero ecclesiasticus presentat ex consensu Laici, vel Laicus ex consensu Clerici, ius patronatus habetur ecclesiasticum vel profanum pro conditione eius qui presentat, non eius qui consentit. Gambars. lib. cit. n. 409. Item ius patronatus est profanum, non ecclesiasticum, quando est penes Collegia, siue societates Laicorum, quæ fratritates vocantur.

Item ius patronatus profanum, sit ecclesiasticum, si ad ecclesiam, vel Monasterium transeat, ut tranfit, si is penes quem est ius patronatus, Monasterium vitam proficiatur, quia tunc omnia eius bona Monasterio acquiruntur, Gambars. lib. citato nu. 4. c. 6. ex Dominico & Felino.

Ecclesiasticum itidem est ius patronatus, quod habet episcopus, quamuis sit Comes, Marchio vel Dux in temporalibus, quia huiusmodi dignitates tametsi temporales, & ciuiles, vel profana fuerint tamen episcopali dignitati annexæ, ac proinde sunt ecclesiæ, non Laici.

Cæterum in dubio est, An Legatus possit conferre beneficium iure patronatus, quod habet Laicus, ex fundatione, ædificatione, vel donatione ecclesiæ, sed habet sub lite, quia mota est illi lis, an tale ius patronatus sit penes ipsum? Ratio dubitandi est, quia huic iuri patronatus solent Papa se derogare, ita ut si Papa beneficium litigiosum conferat nullo facta mentione Patronatus, factum valeat, eo quod sic pendente patronus presentare non possit. cap. Sibi, contra quos, de iure pendente. Dicendum est, Legatum non habere ius conferendi huiusmodi beneficia ius patronatus litigiosum habentia: ut colligitur ex c. citato. Sibi. Gambars. lib. citato nu. 430. Possit tamen Legatus conferre, si expresse facultatem haberet conferendi beneficia habentia ius patronatus Laicorum litigiosum.

Quid dicendum est, si episcopus, vel ordinarius loci Privilegium a Romano Pontifice habeat, ut nemo possit conferre beneficia spectantia ad collationem, presentationem, vel institutionem suam. An Legatus possit tunc instituire oblatos, & presentatos sibi à Patronis, si à Papa amplam facultatem haberet conferendi quælibet beneficia? Gambars. lib. citato nu. 477. c. seqq. videtur innuere, non posse, quia in Rota iudicatum est, tale privilegium episcopo, vel Ordinario loci concessum esse seruandum, eo quod sit fauoris & gratiæ, & fauores laxandi sunt, non arctandi.

Si querat, An Legatus possit restituere Clericum infesto, vel iniusto Patrono ecclesiæ, qua illum priuauerat? Respondeo, si appellatum facta sententia, potest restituere sine consensu patroni, quia appellatione existente, sententia in rem iudicatum non tranfit: ac proinde non est patrono acquisitum ius presentandi, dum Clericus restituitur ad beneficium, quo fuerat priuatus. Si autem non sit à sententia appellatum, nequit restituere sine consensu patroni, nisi patronatus sit ecclesiasticus; huic enim potest derogare Legatus: tunc enim sententia in rem iudicatum tranfit, ac proinde patronus laicus presentandi ius habet. Sic Glossa in c. Quamuis de rescri. in sexto, & ibi Ioan. Andreas, Dominicus, & Postepus.

Tertio queritur, An possit Legatus conferre beneficium quod prius absenti contulerat, interim dum absens suum consensum non præstat? Non potest, nisi post lapsum temporis constituti absenti ad contentiendum. c. Si tibi presentanti, de præben. in sexto. nam etiam in eo c. sermo sit de episcopo qui absenti Beneficium contulerat: idem tamen iuris est de Legato. Gambars. lib. citato nu. 500.

Quarto queritur, An Legatus conferre queat beneficia, quæ iure vacant, non facta? Respondeo posse ex cap. Licet, de præben. in sexto Gambars. lib. citato num. 509. Obicitur id quod habetur in c. Cum nostris, de concess. præben. videlicet, subreptitiam esse impetrationem Beneficii, quando facta non est mentio, de possessione aliterius? Respondeo, id non esse, quia tale Beneficium conferri non possit: sed quia nequit possessio dari, quando quæque aliter facta possidet, quamuis non iure. Gambars. loco citato. Eodem modo intelligitur quod Rota ait dec. 196. in nouis, scilicet ex eorum datum, et conferat Beneficium vacans aut vacaturum, non posse conferre id quod factum non vacat, licet iure vacet.

Quinto queritur, An Legatus conferre possit beneficia, quæ dicuntur Monachalia? Respondeo non posse Ioan. Monachus, cap. Generali, de reg. iur. in sexto, & Archid. in cap. Si pro Clericis, de Præben. in 6. vbi dicitur in an-

datum Apostolicum de prouidendo, non comprehendere Beneficium, cuius conferendi ius spectat ad illum, qui tantum unum Beneficium habet quod conferre queat. Sic etiam Rota *decif. 2. 6. in nouis*. Gambarus tamen *libro citato. 512.* affirmat posse, quia vbius non distinguit, nec nos distinguere debemus: sed ius concedit Legato, ut possit conferre Beneficia, quæcunque sint illa. Secus tamen, inquit, est de executoro dato ad prouidendum, quia ex mandato Apostolico de prouidendo, aufertur omnino Ordinario loci, collatio sine concessio beneficii, & ideo non comprehenditur in tali mandato Apostolico beneficium monoculare: At vero ex potestate Legati conferendi quæuis beneficia non tollitur Ordinario loci ius conferendi tale Beneficium, quia datur locus præuentioni: potest enim Ordinarius loci præuenire Legatum conferendo beneficium.

Sexto quaeritur, An Legatus conferre queat beneficia quæ dicuntur Manualia? talia Beneficia sunt, quæ ad nutum superioris aufertur, & adimi queant Gambar. *libro 4. de officio Legati. numer. 9. Et sequentibus*, negat posse conferre, quia talia, inquit, beneficia non sunt proprie Beneficia, cum non sint perpetua: Et qui ea possident, videntur ea tenere tanquam Vicarii, & custodes, non tanquam Beneficium inuentionis. Sed communis opinio, quam habet Bonifacius Vitalin. in *Clem. 1. §. in quibus, de supplen. neglig. Prælati*. dicit esse proprie Beneficia, ut dixi superius, lib. 3. quia non dantur ad certum tempus & possunt esse perpetua, quia non possunt aufertur.

Octauo quaeritur, An possit Legatus Canonicum ultra numerum Canonicorum creare in ecclesia, vbi est certus numerus Canonicorum? Respondeo posse, quando certus Canonicorum numerus non est auctoritate Papæ confirmatus. *Glossa Et Abbas in c. Pro illorum, de Præben. in verbo (Recepisse) Et idem Panormitanus in cap. Cum M. Ferrariorum. de Constit. imo etiam si Canonici contradixerint, potest Legatus eo num. neglecto, nouum Canonicum creare. Io. Lignan. Lapsus, Et Dominicus, Et alii in cap. Si enim de Præben. in 6. Speculator tit. de officio Legato, §. nunc tractemus. vers. sed si Legatus.*

Dices non posse Legatum præcipere ut aliquis recipiatur in Canonicum, antequam præbenda vacet. Respondeo, ex sententia prædictorum Auctorum, id posset quoniam illud potest Collegium Canonicorum, & potest Episcopus, ergo multo magis potest Legatus. Item creare Canonicum absque præbenda, non est contra ius commune, immo cum ipso iure communi conuenit. *cap. Cum M. Ferrariorum de Constit. cap. Relatum. c. Dilectio. ca. Dilectus. de Præben. Quid si Canonici iurauerint se nunquam recepturos aliquem in Canonicum ultra numerum? Respondeo nihilominus posse Legatum Canonicum ultra numerum creare: quia iurandum Canonicorum Legatum non obstringit: eo quod semper in iurando excepta intelligitur superioris auctoritas. ca. Venientes. Et in cap. Eam ro. de iurand. & Canonici admittentes ultra illum numerum Canonicum, periri non sunt, quia recipiunt mandato Legati ac proinde id faciunt necessitate mandati. c. Querelam. de iurand.*

Iterum obijcies, nec Episcopum, nec Collegium Canonicorum, nec Pontificum Legatum posse dare ius ad Beneficium vacaturum. *Abb. cap. Inter cetera, vers. Sed hic quaeritur, de præben.* Nec valet promissio ad vacatura beneficia, *cap. 2. de Concess. præben. in 6.* Respondeo, recepto aliquo Canonico ultra numerum auctoritate Collegii, vel Episcopi, vel Legati, non darius, sed præbendam vacaturam, quia si alteri præbenda vacans conferatur, factum valet. *Innocent. Abb. Et alii in cap. Inter cetera de præben.*

Quid igitur, inquires, iuris acquirit Canonicus ultra numerum receptus? Acquirat hoc ius, ut possit iudicis officium implorare, qui faciat, ut quæ vacat præbenda, sibi conferatur, *Abb. in cap. Dilectus 1. Et cap. Relatum numer. 7. de præben. & probat ex cap. Hi qui, de præben. in*

6. Vbi etiam dicit, alicui in Canonicum recepto dari potest præbendam, non vi promissionis, sed ratione Canonicatus, ad quem fuit admissus in iure sine præbenda. At vero Canonicus ultra numerum receptus, mandato sine auctoritate Papæ, ius acquirit ad præbendam primo vacaturam. c. Si postquam, de præben. in sexto. *Abb. in c. Dilectus 2. de præben. nu. 3.*

De Canonicis ultra numerum recepto, diximus superius *lib. 3. cap. 11. quæst. 3. Et 4. §. 6. 7. Et 8.* Is enim Canonicus Canonicatus quidem habet, non tamen præbendam. Unde ratione Canonicatus habet ius percipiendi distributiones quotidianas, si præsens in Choro adsit, & ibi sedem inter Canonicos tenet, & suffragium in Cap. si sit sacris ordinibus initiatus, ferre potest *cap. pro illorum, de præben. ad finem, Et cap. Dilectus ad finem, eod. tit. Et Abb. ibidem, Et in cap. Cum M. Ferrariorum, de Constit.* quia tamen est sine præbenda, fructus non percipit. *Glossa, Abb. Et alii in c. Dilectus 2. de præben. Et c. Dilectus 7. ad finem, Et c. Relatum eod. tit.*

Nono quaeritur, An Legatus possit conferre Titulo Clerico Beneficium, in quo pater eius Caius proxime ministravit? Non potest, quia id iure communi prohibetur, ne videatur in Beneficiis dari successio. *cap. ad extrinsecas, c. Michael. c. Dilectus. de fil. Presbytero.*

Decimo quaeritur, An possit Legatus conferre Beneficium curæ animarum continentem, ei, qui tantum minoribus Ordinibus est initiatus? Potest, quia id etiam est Episcopo concessum. *Innocent. cap. Dudum. de Elect. Et Callesian. in cap. Præterea, de atate, Et qualiter ordinan.* Pariter ratione potest iure communi conferre Clerico habenti Minores Ordines, & matrimonio coniuncto simplex Beneficium, dispensando iusta de causis: Episcopus enim etiam in hoc, ius commune mitigat, & relaxat, si debita causa subit. *Speculator tit. de Dispensat. Episcop. num. 25. Abb. ca. Diuersis fallacis, de Cleric. coniug. & ibi Ioan. Andr. docet hanc esse communem sententiam, quamuis ipse contrariam sequatur.*

Vndecimo quaeritur, An possit Legatus conferre Beneficium parochiale Clerico populi linguam & sermonem ignorantanti? Quod est quaerere, An Regula Cancellarie, qua cauetur, ne Ecclesia parochialis datur ei, qui loci idioma nescit, & si secus fiat, factum vim non habeat, locum habeat in Legato Apostolico? Respondeo, eam Cancellarie Regulam loqui tantum de Beneficiis, qua auctoritate Papæ conferuntur, ac proinde ponam in ea constitutum non trahi ad Ordinatos, vel Legatos Benefic. conferentes. Ita Gambar. *libro citato. numer. 557.* quamuis reuera expediret, ne Legatus Ecclesiam parochiam daret Clerico idioma loci ignorantanti, ut ait *ibidem* Gambar. Nam Rectoris officium est populum admodum *capit. si Rector. distict. 43.* ac Clericus linguæ ignarus non est idoneus ad populum docendum, & admodum.

Duodecimo quaeritur, An possit Legatus conferre Beneficia deuoluta ad Prælatum ordinariū ob negligentiam eorum, qui ius habent eligendi? Distinguedum est, aut sunt deuoluta ad Prælatum prouincie quæ est intra Legationis fines ac terminos ob negligentiam Prælati extra prouinciam Legationis: aut ob negligentiam Prælati infra prouinciam Legationis. Si secundo modo, sunt deuoluta. Rota *decif. 308.* negat posse, ut restatur *Sedua de Beneficiis, par. 2. quæst. 3. numer. 15.* Sed contrarium docet *Glossa in Pract. Sanct. capitul. 1. §. visum. in verbo (Legatorum) de collation.* Si primo modo, deuoluta sunt. *Archidiacon. in cap. Deliberatione in 6. de officio Legati, affirmat posse.* Sed Laurentius, & Dominicus ibidem Archidiaconi sententiam confutant, argumento sumpto ex *Clementina. Si de beneficio, de præben. vbi habetur: Quando datur potestas conferendi Beneficium, spectans ad ius Episcopi, intelligitur, quando ius illud est proprium Episcopi, non deuolutum: ergo Legatus potest conferre beneficia quæ pertinent ad Episcopum iure proprio, non deuolutio, Gambar.*

vero lib. citato nu. 101. dicit: opinionem Archiepiscopi esse veram, quia videtur rationi consentaneum, vt Legatus conferat omnia Beneficia, quæ potest Episcopus dare.

Diendum est, posse Legatum conferre Beneficia deuoluta ad Prælatum suæ prouincie, siue deuoluta fuerint ob negligentiam Prælati suæ prouincie, siue prælati extra prouinciam Legationis. *Selua loco citato*: quia generaliter potest conferre Beneficia, quæ potest Ordinarius prouincie sibi delegare. *Et colligitur ex ca. de offic. Legati.*

Decimo tertio queritur, An possit Legatus conferre Beneficia, quæ in sua prouincia vacare contigerit; quæ uis eorum conferendorum ius ordinarium ad Clericos sibi non subditos, sed extra suam prouinciam uenientes spectet? Potest: nam vt dignoscimus quis Beneficia conferendi ius habeat, spectandum est in cuius iurisdictione locus sit, in quo situm est Beneficium, non locus unde est, ad quem ordinaria iure pertinet concessio Beneficii. *Glossa Clem. de supplen. neglig. Pralat. Romanus cons. 301.* nam ratione rei sitæ in loco, potest quis in eum, qui in illo territorio commoratur, ius dicere, quando eius res est sita in prouincia. *e. Sane in ca. vlt. de Foro competent.*

Decimo quarto queritur, An possit legatus conferre Beneficia, quæ vacant in sua prouincia ad Papæ collationem deuoluta? Potest, sic Ioan. Andreas, Goffredus, Innocent. Speculator, quos citat. *Et sequitur Siluest. in verbo delegatus, quæst. 13. vers. querit tamen Ioan. Andreas.* Sic etiam Selua. *de Benef. part. 2. q. 3. num. 17.* *Et colligitur ex cap. Venerabilis de praben. sic item Abb. in eodem cap. Venerabilis nu. 2. Gloss. in c. 1. de officio Legati in sexto, in verbo (Ampliori) Et Clemen. si de Beneficio, de praben.* Vincentius tamen, & alii, quidam oppositum docuerunt. Sed tenenda est prima sententia.

Decimo quinto queritur, An Legatus conferre possit Beneficia reseruata Papæ? Respondeo, non posse, vt colligitur ex c. Licet de praben. in sexto ca. Quod translationem eodem tit. Imola in Clemen. 2. de praben. Rota decis. 119. in nouis, *Et 460. in antiquis, Et 489. in nouis, vbi dicitur: [Si Nuntius Apostolicus, vel Legatus auctoritatem habeat componendi cum ijs, qui iniuste Beneficia possident, non possent, nisi habeat speciale Papæ mandatum componere cum ijs, qui tenent iniuste Beneficia reseruata.]*

Decimo sexto queritur, An Legatus possit conferre ecclesias Cathedralis, Regularis, Collegiatis, seu dignitates Ecclesiarum Cathedralium, quæ electiue vocantur, hoc est, quæ per electionem conferri solent, Respondeo, Non potest. *ca. Deliberatione, §. 1. de officio Legati in sexto. Dicet, [solum sibi prohiberi, ne Legatus tales ecclesias referret sibi.] Respondeo, communem esse sententiam, in eo capite interdicitur esse Legato, ne talia Beneficia referret, aut de eis aliquid statuat, quo possit impediri libera electio, nam intra sex menses liberum est his qui ius eligendi habeat, eligere quem maluerint. e. Nulla, *Et c. Quia diuersitatem, de Concess. praben.* At si Legatus tales ecclesias conferret, eo ipso impediret liberam electionem. Si quæras, An conferre queat ecclesiam, quæ tantum habitu, non actu Collegiata? Papius in cap. Deliberatione, supra citato negat posse, quia idem iuris est de actu, siquidem habitus potest ad actum deduci. Idem videtur sentire Dominicus in c. Si Apostolica, vers. quid sit parochialis de praben. in sexto. Sed nõ esse idem iuris de ecclesia Collegiata habitu, quod est de Collegiata actu, videntur sentire Abbas, Imola, & alii in c. de multa de praben. Innocent. in cap. 2. De noui oper. nunciat. Glossa in cap. Statutum, de elect. in sexto. Archid. in cap. Et hoc diximus 16. q. 7. quia docent ecclesiam parochialem habitu non haberi pro parochiali actu, & iura quæ loquuntur de ecclesia parochiali, locum habere in ea quæ est actu parochialis, non in ea, quæ tantum est habitus parochialis. At si Collegium fuerit Superiõris auctoritate sublatum, tunc potest Legatus talem ecclesiam Collegiatam conferre. *Innocent. ca. 2. de noui operis nunciat. Alexand. cons. 457. vt refert Elin. ca. Accedentes de Praescript.**

Dubiz queritio est. An possit Legatus conferre Ec-

clesias Collegiatis, vel regulares, quæ electiue non sunt, hoc est, per electionem non conferuntur, Duæ sunt opinioniones: Vna est aduerentium, non posse conferre. Sic Glossa in capitulo, Deliberatione, de officio Legati in sexto, quam sequuntur ibidem Philippus & Dominicus; & probant, quia non potest conferre ecclesias Cathedralis etiam quæ electiue non sunt, ergo nec Collegiatis, nec Regulares, etiam si electiue non fuerint. Altera opinio est, affirmantium posse eas conferre, Sic Archiepiscopus in predicto cap. Deliberatione: quem sequuntur Decius consilio 149. & Gambatus libro ita nu. 93. Et sequentibus. Atque hæc sententia est verior: nam absurdum videretur, posse Abbatem conferre Prioratum, qui non est electiuus, & Episcopus Plebaniam, quæ electiua non est, & Legatum id non posse: cum tamen iure ordinario potestatem habeat conferendi omnia Beneficia prouincie sibi delegatæ, exceptis his quæ iure expresso dare prohibentur. Sed in praefato capitulo, Deliberatione, solum interdicitur Legato, ne conferat Ecclesias Cathedralis, Collegiatis, vel regulares, quæ sunt electiue: ergo potest conferre Regulares vel Collegiatis, si electiue non sint. Et ad argumentum Glossæ, Dominici, & Philippi, Ergo poterit dare ecclesias Cathedralis, quæ electiue non sunt: Respondeo, id non sequi, quia Cathedralis ecclesie etiam si electiue non sint sunt tamen Papæ reseruatae, is enim solus potest eas conferre, erigere, diuidere, & vitæ. *ca. Quod translationem, de translat. Episcopi.*

Decimo septimo queritur, An Legatus possit confirmare eos, qui postulantur, cum eligi non petierint? Respondeo posse, dummodo non sit postulatus episcopus; is enim si postuletur, non nisi Papæ auctoritate confirmari potest. *e. Postulationem, de Postulat. Pralat. Et ibi Innocent. Et alii: dummodo etiam is qui postulatur, non egerit beneficio dispensationis, quam Legatus concedere non possit: vt si is qui agit decimum octauum annum ætatis, postuletur in Abbatem: de quo Abb. in ca. vlt. de postulat. Pralat. quare sequitur vt possit Legatus postulationem aliorum admittere: vt si Abbas vnus Monasterii postuletur in Abbatem alterius Monasterii. Ratio huius rei est, quia idem iudicatur de postulatione, quod de electione, eo quod postulatio est in subsidium electionis. Goffredus, Hostien. Et alii in summo suo tit. de Postulat. Pralat. Et cum postulatio reiciitur sine causa, si in iura postulantibus. Glossa in c. Cupiente & Ceterum, in verbo Consummatio de elect. in sexto. Abb. in cap. Bene 1. Et in cap. pen. de Postulat. Pralat.*

Decimo octauo queritur, An Legatus conferre possit beneficium duobus, sub conditione, si primus non conferat, vt secundus habeat? Respondeo, Non potest, quia Beneficia conferri debent simpliciter & pure, *Abb. in c. Tunc de prab. Doctores in ca. 2. de elect. in sexto.* Potest tamen conferre beneficium sub conditione, quæ iure ipso tacite intelligitur. v. g. potest dare Clerico beneficium ea conditione, si dimiserit illud quod habet. *Hostien. in cap. Ad audientiam, de rescript. Collect. in c. Significasti, de elect. ca. 11. em conditione si Beneficium vacet. Papius Allegat. 6.* His itidem conditionibus, quæ leguntur in cap. significatum, de prab. Non potest tamen conferre beneficium ad tempus, quia beneficia debent esse perpetua, *e. Praesens dist. 50.* Solus Papa potest conferre ad tempus. *e. Pastoralis 11. q. 7.*

Decimo nono queritur, An legatus, si sit extra Prouinciam, possit beneficia conferre, dum Legatio durat? Respondeo potest, sicut etiam potest episcopus, dum est extra diocesim. *Innocent. in ca. Quia diuersitatem, de concess. Prab.* quoniam Beneficia conferre, est voluntariæ iurisdictionis, non contentiosæ. Vnde Episcopus in omni loco extra diocesim potest Beneficia concedere: solent tamen Episcopi, dum Romæ commorantur, vbi eam ipsam exite, vt Beneficia suæ diocesis conferant, vt testatur Papius. *tract. de Potest. Capituli, Sede vacante, vt patet 12. q. 1.* Hoc autem faciunt ob præsentiam Rom. Pontificis, quem sicuti debent, reuerentur.

Vigesimo quaeritur, An tantum temporis habeat Legatus, quantum habent Ordinarii locorum: Respondeo, habet. *Innoc. in ca. Nulla, de concess. preb. Laurent. in cap. 2. de offi. Lega. in 6.* Unde si deuoluatur ad Episcopum, siue ad quemuis alium Ordinarium Prouinciae, ius conferendi, potest Legatus conferre, quando Prælatus prouinciae sibi de egerat iure proprio, vel deuoluto conferre potest. Quid si ius conferendi sit deuoluto ad Prælatum extra prouinciam delegatam? Respondeo, tunc non posse, quando ad eiuſmodi Prælatum pertinet ius deuolutum. Si tamen ob huius Prælati negligentiam, sit ius deuolutum ad Papam, tunc poterit Legatus conferre, quia ut dixi superius, potest Legatus concedere Beneficia, quæ sunt ad Rom. Pontificem deuoluta, *ca. Venerabilis, de Præben. & Innoc. & Anton. in c. Nulla, de concess. Præben.*

Vigesimo primo quaeritur, Quid sit dicendum, si Cardinalis sit factus Legatus Apostolicus Urbis, Papa ab ipsa Urbe recedente, possitne conferre Beneficia absque peculiari Papæ mandato: Ratio dubitandi est, quia est vere Legatus à Latere, ergo potest conferre, sicut ceteri Legati à Latere. Respondeo *testis Gamb. lib. citato n. 702. & seqq.* Non potest, quia tamen Papa sit Ordinarius totius mundi pastor, peculiariter tamen est Urbis Episcopus, unde sicut Episcopus quamuis Generalem Vicarium constituat, non intelligitur concedere potestatem conferendi beneficia, *cap. 1. & 2. de offi. Vica. in 6.* sic etiam Papa si Legatus creet in Urbe tantummodo, non videtur dare potestatem conferendi beneficia. Item quia beneficia Urbis sunt reseruaata, vel Papæ, vel Cardinalibus.

Vigesimo secundo quaeritur, An impetratio Beneficii Legati auctoritate facta valeat licetis non expeditis. Et an pœna constituta in Extrauag. (Inimicitia) de elect. locum habeat in his, qui beneficia consequuntur à Legatis? Respondeo *cum Gamb. lib. 2. de offi. Legati, n. 687.* pœnam in predicta Extrauag. impositam, locum non habere, quia illa Constitutio est pœnalis, & loquitur tantum de his qui impetrant à Papa beneficia, non de cæteris, *ut ibi ait Glossa.* Item valet impetratio beneficii litteris non expeditis: quia iura, quæ requiruntur ut litteræ expediantur, alioquin impetrationes sunt irritæ, nec vim ullam habeat impetratio beneficii, loquuntur de iis qui ad beneficia promouentur à Papa.

Vigesimo tertio quaeritur, an clausula cum Motu proprio appositâ in litteris Legatorum Beneficia conferentium, tollat vitium subreptionis? Respondeo in primis certi iuris esse litteras Papæ, & Legatorum quibus Beneficia conferunt, vitari vel subreptione, vel obreptione, *c. In nostra, c. Ad aures c. Postulasti, de reser. cap. Si multum, de Præben. in 6.* Secus vero in litteris inferiorum Ordinariorum, *Clem. 2. de præben.* Si quecas, quænam sit ratio huius diuersitatis? Respondeo, hanc esse rationem, quia Papæ, & Legatus non creduntur plene nosse qualitatem Beneficii, & vitam, ac mores eius qui ad Beneficium promouentur. At vero Ordinarii locorum, quia visitare iure coguntur suos subditos, & Synodos congregare; omnia plene nosse iudicantur. *Abb. in Clem. 2. citata.* Ex quo fit, ut mentio fieri debeat in litteris Legatorum de Beneficiis obtentis, sicut in litteris Papæ *cap. ult. de offi. Legat. in 6.* & de valore Beneficii, sicut etiam fit mentio de eo, cum impetratur à Papa. Clausula vero Motu proprio tollit quidem vitium subreptionis, non tamen extendit privilegium, siue indultum, siue fauorem ultra verba, & mentem concedentis: & ideo non inducit dispensationem, ut ait *Glossa in c. ult. de offi. Leg. in 6.* v. g. inquit, si Legatus conferat Beneficium Motu proprio, Clerico habenti aliud Beneficium, non est quidem subreptitia impetratio Beneficii; sed non valet, quia non censetur factus habilis ad habendam duo simul Beneficia, quæ simul possideri iure non queunt. *Sic etiam Glossa in Clem. Per litteras, in verbo Directas & in Clem. Si Romanus, in verbo Validam de præb. Ioan. Andr. & Dominici. in c. Si multum, de præb. in 6. Abb. in ca. Ad aures, de reseript.*

Vigesimo quarto quaeritur, Quid sit dicendum si Legatus conferat Beneficium in mente, quæ Ordinarii loci conceditur; habeat ne vim Beneficium collatum? Ratio dubitandi est quia Regulæ Cancellar. de assignat. Ordinarii locorum certos menses, quibus Beneficia conferantur, etiam aduersus eos, qui habent à Papa litteras expectandas: ergo si Legatus possit in illis mensibus Beneficia conferre, videretur inanis illorum mensium assignatio. Respondet *Gamb. lib. citat. n. 78.* posse Legatum in illis mensibus Beneficia conferre, quia datur præuentioni locus, in ut si Ordinarius loci prius conferat, valeat quod factum; si Legatus vero, vim quoque habeat Beneficium collatum. Secus esset, si Ordinarius loci indultum haberet, ut nullus alius possit Beneficium conferre in mensibus sibi assignatis.

C A P. XXIX.

De Potestate Legati in reseruandis sibi Beneficiis, & in eisdem commendandis, vniendis, & diuidendis.

Primo quaeritur, An possit Legatus Beneficia reseruare? Potest reseruare beneficia, quorum conferentium ius, & potestatem habet; ita tamen, ut pendente vna reseruacione in aliqua dieceſi, non faciat aliam. *cap. Deliberacione, de offi. Legati in sexto.* Quærit, An possit reseruare Beneficium in gratiam & fauorem certi alicuius Clerici? Speculator *in de offi. Legati hinc ostendendum, & Abbas in c. Dilectus, de Præben.* dicunt tamen cum posse, & probant *ex c. Cum dilectus, de iure Patron. & c. penult. de offi. Legati in 6.* Si obicitur: solius est Papa dare ius ad Beneficia vacatura. *c. Nulla, c. Detestanda, c. Ne capienda, de concess. præb. c. Presenti, c. Deliberacione, de offi. Legati in 6.* Respondeo *cum Panormit. loco citato,* Legatum non posse dare ius ad Beneficium vacaturum, siue simpliciter, siue in gratiam alicuius quia per reseruacionem nullum ius acquiritur, in cuius fauorem Beneficium reseruatur; quoniam preest Legatus voluntatem mutare, & alteri Beneficium reseruatum concedere. Sed si dare possit ius ad Beneficium vacaturum, acquireretur alteri ius ad beneficium vacaturum, & daretur occasio facili desiderandæ, & captandæ mortis alterius.

Secundo quaeritur, An Legatus possit se promissione obligare ad conferendum beneficium alicui, cum se ad id facultas obtulerit? Ratio dubitandi est, quia id videtur permissum, *in c. Accedens, de Concessio. præb.* Respondeo, non posse obligare quia *in c. 2. de Concess. præb. in 6.* declaratur, huiusmodi promissiones nullius esse firmitatis; Dices, Cum textus ille in predicto *c. 2.* corrigat textum in *cap. Accedens,* & correctio sit odiosa, videtur esse restringenda, cum tantummodo locum habeat in Ordinariis locorum Legato inferioribus, non in ipso Legato. Respondeo, textum in predicto *cap. 2.* declarare huiusmodi promissiones esse contra Concilium Lateranense, & cum Legatus Concilii definitionem relaxare non possit, sequitur ut eo textu Legatus excludatur, sicut ceteri Ordinarii locorum.

Tertio quaeritur, An possit Legatus in litteris, quibus reseruatur beneficium vacaturum, dare executores, qui conferant beneficium quod ipse reseruauit, cum primum vacauerit, & in hibeant ne alius conferat? Respondeo, posse, siue in gratiam & fauorem alicuius. *Gamb. lib. citato n. 33. & seqq.* eo quod reseruatio Legati nullum ius tribuit, & proinde non dat causam optandæ, vel captandæ mortis. Potest itidem dare litteras monitorias, quia monitorio necessitate non inducit; item & litteras executorias, sicut dare potest executores; at litteras præceptorias dare nequit, quia his litteris tribuitur ius ad beneficium vacaturum, quod non potest, daretur enim votum captandæ mortis. *Hic*